

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

LT

Nuomonė 03/2022

(pagal SESV 322 straipsnio 2 dalį)

dėl Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos reglamento dėl nuosavų išteklių, pagrįstų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmu ir perskirstytu pelnu, teikimo metodų bei tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynujų pinigų poreikiui patenkinti [2022/0071(NLE)]

Turinys

	Dalis
Įvadas	01–16
Numatomi naujų kategorijų nuosavi ištekliai, skirti „NextGenerationEU“ finansuoti	05–11
Nuosavi ištekliai, pagrįsti peržiūrėta ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema	05–06
Nuosavi ištekliai, pagrįsti pasienio anglies dioksido korekciniu mechanizmu	07–08
Nuosavi ištekliai, pagrįsti didžiausių ir pelningiausių tarptautinių įmonių likutinio pelno dalimi, perskirstyta valstybėms narėms	09–11
Nuosavų išteklių teikimas	12–13
Pasiūlymas	14–16
Pastabos	17–38
Bendrosios pastabos	17–19
Konkrečios pastabos	20–38
Bendrosios nuostatos	21
Nuosavų išteklių sąskaitos	22–24
Nuosavų išteklių apskaičiavimas	25
Nuosavų išteklių teikimas	26–33
Mokėjimas su išlygomis ir peržiūros procedūra	34–36
Baigiamosios nuostatos	37–38
Siūlomi pasiūlymo pakeitimai	39
Išvados	40–46
Padaryta pažanga nustatant naujų kategorijų nuosavus išteklius	40–41
Nuosavų išteklių valdymo taisyklės turėtų būti nuoseklesnės	42–43
Visos nuosavų išteklių teikimo taisyklės turėtų būti konsoliduotos viename teisės akte	44
Nepakanka informacijos tinkamam vertinimui atlikti	45–46

Priedas

Mūsu siūlomi pasiūlymo pakeitimai ir pastabos dėl jo

EUROPOS SAJUNGOS AUDITO RŪMAI,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 322 straipsnio 2 dalį,

atsižvelgdami į Komisijos pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl nuosavų išteklių, pagrįstų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmu ir perskirstytu pelnu, teikimo metodų bei tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti, priimtą 2022 m. kovo 14 d.¹,

atsižvelgdami į 2022 m. kovo 30 d. gautą Tarybos prašymą pateikti nuomonę,

atsižvelgdami į 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos sprendimą (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, kuriuo panaikinamas Sprendimas 2014/335/ES, Euratomas²,

atsižvelgdami į Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNP pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti³, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2022 m. balandžio 5 d. Reglamentu (ES, Euratomas) 2022/615⁴,

atsižvelgdami į 2021 m. balandžio 30 d. Tarybos reglamentą (ES, Euratomas) 2021/770 dėl neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo, dėl tų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos, dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti, ir dėl bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįstų nuosavų išteklių tam tikrų aspektų⁵ ir

atsižvelgdami į ankstesnes Europos Audito Rūmų nuomones⁶ dėl ES nuosavų išteklių sistemos, ypač į nuomones 5/2018 ir 2/2021,

---

¹ COM(2022) 101 *final*, 2022/0071 (NLE), 2022 3 14.

² OL L 424, 2020 12 15, p. 1.

³ OL L 168, 2014 6 7, p. 39.

⁴ OL L 115, 2022 4 13, p. 51.

⁵ OL L 165, 2021 5 11, p. 15.

⁶ Nuomonės 2/2021 (OL C 402I, 2021 10 5, p. 1), 11/2020 (OL C 26, 2021 1 22, p. 1), 5/2018 (OL C 431, 2018 11 29, p. 1), 7/2015 (OL C 5, 2016 1 8, p. 1), 7/2014 (OL C 459, 2014 12 19, p. 1), 2/2012 (OL C 112, 2012 4 18, p. 1), 2/2008 (OL C 192, 2008 7 29, p. 1), 2/2006 (OL C 203, 2006 8 25, p. 50), 4/2005 (OL C 167, 2005 7 7, p. 1) ir 7/2003 (OL C 318, 2003 12 30, p. 1).

kadangi:

- 1) Komisijos diskusijoms skirtame dokumente dėl ES finansų ateities⁷ pabrėžiama, kad dabartinis finansavimo metodas yra pernelyg sudėtingas, neaiškus ir susietas su sudėtingais koregavimo mechanizmais ir kad ateityje sistema turėtų būti paprasta, teisinga ir skaidri;
- 2) 2018 m. kovo mėn. Europos Parlamento priimtoje rezoliucijoje dėl ES nuosavų išteklių sistemos reformos buvo pabrėžti dabartinio ES biudžeto finansavimo trūkumai ir raginta imtis visapusiškų reformų, taip pat ypač raginta nustatyti naujas, skirtingas nuosavų išteklių kategorijas ir nebevykdyti jokių korekcijų⁸,

PRIĖMĖ ŠIĄ NUOMONĘ:

---

⁷ COM(2017) 358 *final*, 2017 6 28.

⁸ 2018 m. kovo 14 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos reformos (2017/2053(INI)).

Ivadas

01 Priemonė „NextGenerationEU“ (toliau – NGEU) – tai laikinasis ES fondas, kurio tikslas – remti valstybes nares siekiant mažinti socialinį ir ekonominį COVID-19 pandemijos poveikį ir sugrįžti prie tvaraus ekonomikos augimo. Įgyvendinant NGEU bus skirta iki 750 milijardų eurų kapitalo rinkose pasiskolintų lėšų. Reikia gauti pakankamai pajamų, kad būtų padengtos ES grąžinamos sumos, susijusios su valstybėms narėms suteikta negrąžintina finansine parama, siejama su NGEU. Numatyta, kad šios sumos bus grąžintos iki 2058 m. pabaigos⁹.

02 Tarpinstituciniame susitarime, susijusiame su 2021–2027 m. daugiamete finansine programa (toliau – DFP)¹⁰, Europos Parlamentas, Taryba ir Komisija susitarė dėl veiksmų gairių dėl pakankamų naujų nuosavų išteklių nustatymo, kad būtų padengta suma, atitinkanti numatomas išlaidas, susijusias su NGEU sumų grąžinimu. Pagal šias veiksmų gaires Komisija pasiūlys penkias naujas nuosavų išteklių kategorijas – tris 2021 m. ir dvi 2024 m. – ir pradės jas taikyti atitinkamai 2023 ir 2026 finansiniais metais.

03 2021 m. gruodžio 22 d. Komisija pasiūlė iš dalies pakeisti sprendimą dėl nuosavų išteklių¹¹, kad nuo 2023 m. laipsniškai būtų nustatytos trys naujos nuosavų išteklių kategorijos: pirmoji, pagrįsta peržiūrėta apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, antroji, pagrįsta pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmu (PADKM), ir trečioji, pagrįsta didžiausių ir pelningiausių tarptautinių įmonių likutinio pelno dalimi, perskirstyta valstybėms narėms. Tačiau šis pasiūlymas dar nepriimtas. Kartu Komisija įsipareigojo 2022 m. pirmąjį pusmetį pateikti pasiūlymą dėl naujų nuosavų išteklių teikimo taisyklių.

---

⁹ 2020 m. gruodžio 14 d. Tarybos reglamentas (ES) 2020/2094, kuriuo nustatoma Europos Sąjungos ekonomikos gaivinimo priemonė atsigavimui po COVID-19 krizės paremti, OL L 433I, 2020 12 22, p. 23.

¹⁰ 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento, Europos Sąjungos Tarybos ir Europos Komisijos tarpinstitucinis susitarimas dėl biudžetinės drausmės, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo, taip pat dėl naujų nuosavų išteklių, įskaitant veiksmų gaires dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo (OL L 433I, 2020 12 22, p. 28).

¹¹ Pasiūlymas dėl Tarybos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas (ES, Euratomas) 2020/2053 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos, COM(2021) 570 *final* 2021/0430 (CNS).

04 2022 m. kovo 14 d. Komisija pateikė Tarybai pasiūlymą dėl reglamento dėl nuosavų išteklių, pagrįstų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema, pasienio anglies dioksido korekciniu mechanizmu ir perskirstytu pelnu, teikimo metodų bei tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti (toliau – pasiūlymas). 2022 m. kovo 30 d. Taryba paprašė Audito Rūmų pateikti nuomonę dėl šio pasiūlymo.

Numatomi naujų kategorijų nuosavi ištekliai, skirti „NextGenerationEU“ finansuoti

Nuosavi ištekliai, pagrįsti peržiūrėta ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema

05 ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema (ATLPS) – tai ES anglies dioksido rinka, kurioje įmonės perka arba gauna apyvartinius taršos leidimus. Komisija siūlo, kad 25 % pajamų, gautų iš aukcionuose parduotų apyvartinių taršos leidimų, kaip nuosavi ištekliai atitektų ES biudžetui. Tai apima pajamas iš dabartinės apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos, skirtos stacionariems įrenginiams ir aviacijai, kurių atžvilgiu aukcione būtų parduodami papildomi apyvartiniai taršos leidimai, ir taip pat apima tai, kad į ATLPS taikymo sritį įtraukiamas jūrų transporto sektorius ir sukuriama atskira prekybos apyvartiniais taršos leidimais sistema, skirta kelių transportui ir pastatams.

06 Komisija sprendime dėl nuosavų išteklių (žr. **03** dalį) pasiūlė laikiną solidarumo mechanizmą. Mechanizmu nustatomas didžiausias įnašas mažesnes pajamas gaunančioms ir daug anglies dioksido išmetančioms valstybėms narėms ir mažiausias įnašas paprastai didesnes pajamas gaunančioms ir mažo anglies dioksido kiekio valstybėms narėms. Komisijos skaičiavimais, iš ATLPS pagrįstų nuosavų išteklių į ES biudžetą 2026–2030 m. vidutiniškai bus surinkta apie 12 milijardų eurų per metus.

Nuosavi ištekliai, pagrįsti pasienio anglies dioksido korekciniu mechanizmu

07 Pasienio anglies dioksido korekciniu mechanizmu (PADKM) į ES importuojamoms prekėms, kurias gaminant išmetami teršalai, nustatoma anglies dioksido kaina,

prilygstanti kainai, kuri būtų sumokėta, jei prekės būtų pagamintos bendrojoje rinkoje. Dabar vyksta teisėkūros diskusijos dėl PADKM patvirtinimo¹².

08 Norėdami į ES importuoti tokius produktus, importuotojai turės įsigyti PADKM sertifikatą. Sertifikatų kaina bus apskaičiuojama pagal vidutinę savaitės ATLPS leidimų aukciono kainą, išreikštą eurais už toną išmesto CO₂. Komisija siūlo, kad 75 % pajamų, valstybių narių gautų taikant PADKM, atitektų ES biudžetui. Tikimasi, kad taikant šį mechanizmą pajamos į ES biudžetą bus pradėtos gauti po planuojamo 2023–2025 m. pereinamojo laikotarpio. Apskaičiuota, kad taikant šį mechanizmą į ES biudžetą 2026–2030 m. vidutiniškai bus surinkta apie 1 milijardas eurų per metus.

Nuosavi ištekliai, pagrįsti didžiausių ir pelningiausių tarptautinių įmonių likutinio pelno dalimi, perskirstyta valstybėms narėms

09 Komisija siūlo, kad valstybės narės mokėtų nacionalinį įnašą į ES biudžetą, grindžiamą didžiausių ir pelningiausių tarptautinių įmonių likutinio pelno dalimi, perskirstyta valstybėms narėms. Valstybės narės galės gauti dalį perskirstyto pelno, susijusio su tarptautinių įmonių tiekiamomis prekėmis ar teikiamomis paslaugomis, kurios naudojamos arba vartojamos jų jurisdikcijoje.

10 Šios kategorijos nuosavi ištekliai yra grindžiami tarptautinės mokesčių sistemos reforma, dėl kurios 2021 m. spalio mėn. susitarė daugiau kaip 130 valstybių, kurios yra EBPO ir G20 mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo įtraukios sistemos narės. Pagal to susitarimo pirmąjį ramstį siekiama dalyvaujančioms šalims suteikti galimybę apmokestinti pasaulio didžiausių tarptautinių įmonių likutinio pelno dalį – dėl šio pasiūlymo dabar diskutuojama tarptautiniu mastu. Taigi, Komisija dar nepriėmė pasiūlymo dėl sektorių teisės aktų.

11 Nustačius šios siūlomos kategorijos nuosavus išteklius, valstybės narės į ES biudžetą skirtų 15 % joms perskirstytos tarptautinių įmonių apmokestinamojo pelno dalies. Apskaičiuota, kad dėl šios kategorijos nuosavų išteklių ES biudžetas per metus gaus nuo 2,5 iki 4 milijardų eurų pajamų.

---

¹² Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomas pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas, COM(2021) 564 *final* 2021/0214(COD).

Nuosavų išteklių teikimas

12 Reglamentai dėl nuosavų išteklių teikimo, papildantys NIS, yra ES finansavimo sistemos ramsčiai. Jais nustatyta nuosavų išteklių teikimo Komisijai tvarka ir terminai, kaip nurodyta toliau:

- Reglamentas Nr. 609/2014 (toliau – pirmasis reglamentas dėl nuosavų išteklių teikimo) yra skirtas tradiciniams nuosaviems ištekliams (TNI) ir nuosaviems ištekliams, pagrįstiems pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) bei bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNP);
- Reglamentas 2021/770 (toliau – antrasis reglamentas dėl nuosavų išteklių teikimo) yra taikomas naujos kategorijos nuosaviems ištekliams, pagrįstiems plastiko pakuočių atliekų, kurios nėra perdirbamos, kiekiu.

13 Jei siūlomi sprendimo dėl nuosavų išteklių pakeitimai, aprašyti **05–11** dalyse, bus priimti, į ES finansavimo sistemą bus įtraukti dar trijų kategorijų nuosavi ištekliai. Dabar dėl jų vyksta teisėkūros diskusijos, tačiau Komisija jau šiame ankstyvame etape pateikė pasiūlymą priimti specialų reglamentą dėl nuosavų išteklių teikimo, kuris apimtų naujų kategorijų nuosavus išteklius (toliau – trečiasis reglamentas dėl nuosavų išteklių teikimo) (žr. **04** dalį). Mūsų nuomonė dėl šio pasiūlymo pateikiama toliau.

Pasiūlymas

14 Pasak Komisijos, pasiūlymu nustatomos papildomos praktinės priemonės, įskaitant kontrolės, priežiūros ir peržiūros priemones, susijusias su papildomais naujais nuosavais ištekliais, siūlomais iš dalies pakeistame sprendime dėl nuosavų išteklių. Jo struktūra atspindi arba atkartoja pirmojo ir antrojo reglamentų dėl nuosavų išteklių teikimo nuostatas dėl dokumentų saugojimo, administracinio bendradarbiavimo, nuosavų išteklių sąskaitų, išdo ir apskaitos susitarimų bei grynujų pinigų išteklių valdymo.

15 Pasiūlymu nustatomos trijų papildomų kategorijų nuosavų išteklių teikimo taisyklės. Į jį taip pat įtrauktos nuostatos dėl mokėjimo su išlygomis ir peržiūros procedūrų bei mokėtinų delspinigių, jei nuosavi ištekliai pateikiami pavėluotai.

16 Pasiūlyme Komisija pakartoja, kad siekiant išvengti padėties, kai vienu metu taikomi keli reglamentai (pirmasis, antrasis ir trečiasis reglamentai dėl nuosavų išteklių teikimo) ir užtikrinti teisinį nuoseklumą pagal ES geresnio reglamentavimo

darbotvarkę¹³, nuostatos dėl visų nuosavų išteklių teikimo turėtų būti sujungtos, kai tik bus susitarta dėl pasiūlymo.

---

¹³ Komisijos komunikatas Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Geresnis reglamentavimas: bendromis jėgomis renkime geresnius teisės aktus“, COM(2021) 219 *final*, 2021 4 29.

Pastabos

Bendrosios pastabos

17 Išskyrus pagrindinį siūlomų nuosavų išteklių, pagrįstų ATLPS, komponentą, pasiūlymu nustatyti sektorių teisės aktai dėl naujų kategorijų nuosavų išteklių dar nėra patvirtinti. Dar nebaigtas teisėkūros procesas, kuriuo siekiama išplėsti apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą, kad ji apimtų jūrų ir kelių transporto bei pastatų išmetamus teršalus, ir patvirtinti PADKM. Taip pat dar nenustatytas didžiausių ir pelningiausių tarptautinių įmonių likutinio pelno dalies, perskirstytos valstybėms narėms, apskaičiavimo pagrindas. Dabar vykstant darbui, susijusiam su daugiašalės konvencijos dėl Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (EBPO) ir G20 kovos su mokesčių bazės erozija ir pelno perkėlimu¹⁴ įtraukios sistemos susitarimo įgyvendinimo rengimu, Komisija paskelbė, kad 2022 m. pateiks pasiūlymą dėl Tarybos direktyvos.

18 Todėl Komisija dar nenustatė siūlomų naujų kategorijų nuosavų išteklių valdymo vidaus procedūrų. Tai – pajamų apskaičiavimo, nustatymo ir susigrąžinimo procedūros. Kadangi nėra informacijos apie tokių procesų veikimą, šios nuomonės aprėptis yra ribota.

19 Anksčiau nurodėme, kad nuosavų išteklių sistema yra sudėtinga ir jai trūksta skaidrumo¹⁵. Po Komisijos pasiūlyto sprendimo dėl nuosavų išteklių pakeitimo, kuriuo įtraukiami trijų naujų kategorijų nuosavi ištekliai, pasiūlymu nustatomi konkretūs taisyklių rinkiniai ir metodai, kaip tuos nuosavus išteklius teikti. Šios taisyklės ir metodai skiriasi nuo tų, kurie taikomi esamiems nuosaviems ištekliais (žr. **21–38** dalis). Todėl, mūsų nuomone, siūloma ES finansavimo sistema išlieka sudėtinga.

---

¹⁴ Statement on a two-pillar solution to address the tax challenges arising from the digitalisation of the economy, OECD/G20 Base Erosion and Profit Shifting Project, 2021 m. spalio 8 d. (Pareiškimas dėl dviejų ramsčių sprendimo siekiant spręsti mokesčių problemas, kylančias dėl ekonomikos skaitmenizacijos, EBPO ir G20 mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo projektas, 2021 m. spalio 8 d.).

¹⁵ Nuomonėse 2/2012 ir 2/2006 išreiškėme susirūpinimą dėl dabartinės (ir ankstesnės) nuosavų išteklių sistemos, pagal kurią finansuojamas ES biudžetas, sudėtingumo ir nepakankamo skaidrumo.

Konkrečios pastabos

20 Be pirmiau iškeltų klausimų, pateikiame konkrečių pastabų dėl šių pasiūlymo skyrių (su nuorodomis į atitinkamas nuostatas):

- a) Bendrosios nuostatos (siūloni 1–4 straipsniai);
- b) Nuosavų išteklių sąskaitos (siūloni 5 ir 6 straipsniai);
- c) Nuosavų išteklių apskaičiavimas (siūloni 7–9 straipsniai);
- d) Nuosavų išteklių teikimas (siūloni 10–17 straipsniai);
- e) Mokėjimas su išlygomis ir peržiūros procedūra (siūloni 18 ir 19 straipsniai);
- f) Baigiamosios nuostatos (siūloni 21 ir 22 straipsniai).

Bendrosios nuostatos

21 Komisija siūlo, kad ATLPS pagrįstų nuosavų išteklių **patvirtinamųjų dokumentų saugojimo laikotarpis** turėtų būti treji metai, o PADKM ir perskirstytu pelnu pagrįstų nuosavų išteklių – penkeri metai¹⁶. Kitų esamų nuosavų išteklių dokumentų saugojimo laikotarpiai skiriasi: TNI – treji metai, BNP ir PVM pagrįstų nuosavų išteklių – ketveri metai, o nuosavų išteklių, pagrįstų neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu – penkeri metai. Nors matome, kad siūloni patvirtinamųjų dokumentų saugojimo laikotarpiai skiriasi, palankiai vertiname tai, kad jie yra suderinti su kiekvienos kategorijos nuosavų išteklių koregavimo galutiniu terminu (žr. 32 dalį).

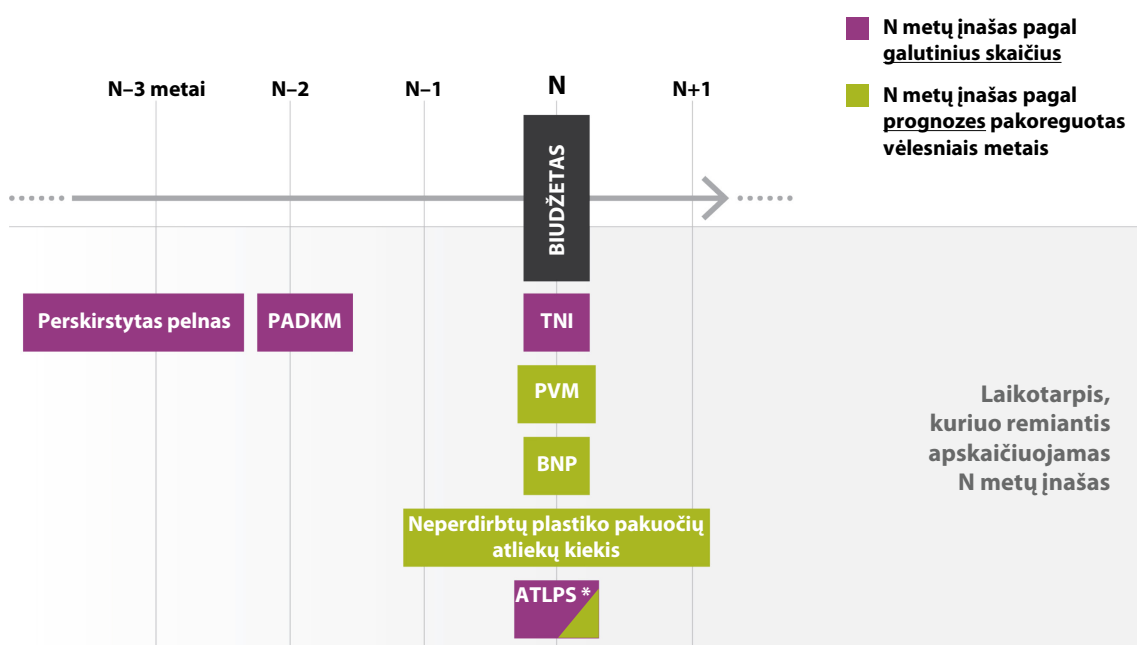
¹⁶ Pasiūlymo 2 straipsnis.

Nuosavų išteklių sąskaitos

22 Kalbant apie nuosavų išteklių įskaitymą į sąskaitas, pasiūlyme nustatyta, kad **apskaičiuojant** bet kurio konkretaus biudžeto įnašus gali būti naudojami skirtingi baziniai metai (žr. [1 paveikslą](#)):

- ATLPS pagrįstiems nuosaviems ištekliams taikomi biudžetiniai metai¹⁷;
- PADKM pagrįstiems nuosaviems ištekliams – dveji metai iki biudžetinių metų¹⁸;
- perskirstytu pelnu pagrįstiems nuosaviems ištekliams – treji metai iki biudžetinių metų¹⁹.

1 paveikslas. Įvairių nuosavų išteklių apskaičiavimo laikotarpis

*ATLPS įnašai yra grindžiami galutiniais skaičiais, tačiau koregavimas dėl laikinojo solidarumo mechanizmo (žr. [06](#) dalį) yra grindžiamas prognozėmis.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2021/770, Tarybos reglamentu (EEB, Euratomas) Nr. 609/2014 ir pasiūlymu.

23 ATLPS pagrįstiems nuosaviems ištekliams siūlomas metodas yra panašus į TNI taikomą metodą, tačiau PADKM ir perskirstytu pelnu pagrįstiems nuosaviems ištekliams yra siūlomas metodas, kurį taikant nacionalinių įnašų apskaičiavimo baziniai metai nesiejami su metais, kuriais jų prireikia ES biudžetui. Tai reiškia, kad valstybių

¹⁷ Pasiūlymo 5 straipsnio 3 dalis ir 7 straipsnio 1 dalis.

¹⁸ Pasiūlymo 5 straipsnio 4 dalis ir 8 straipsnis.

¹⁹ Pasiūlymo 5 straipsnio 5 dalis ir 9 straipsnis.

narių įnašai į ES biudžetą nesiejami su konkrečiais baziniais metais, kuriais turi būti finansuojamos išlaidos.

24 PADKM ir perskirstytu pelnu pagrįstų nuosavų išteklių metodas skiriasi nuo esamų metodų, taikomų dabar naudojamiems nuosaviems ištekliams ir siūlomiems ATLPS pagrįstiems nuosaviems ištekliams. Visi BNP, PVM ir neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai į biudžetą įtraukiami remiantis biudžetinių metų sumų prognozėmis. Jos nustatomos iš anksto, o vėliau patikslinamos kitais metais (taikant balansavimo mechanizmą ir likučių patikslinimą). Tačiau pripažįstame, kad siūlomas metodas, taikytinas PADKM ir perskirstytu pelnu pagrįstiems nuosaviems ištekliams, didina nuspėjamumą. Tai taip pat gali sumažinti administracinę naštą, susijusią su nuosavų išteklių valdymu, nes ateinančiais metais nereikia taikyti balansavimo procedūros.

Nuosavų išteklių apskaičiavimas

25 Siūlomi trijų naujų kategorijų nuosavų išteklių apskaičiavimo metodai²⁰ labai priklauso nuo to, ar bus patvirtintas Komisijos siūlomas sprendimo dėl nuosavų išteklių pakeitimas, ar bus patvirtinti sektorių teisės aktai, dėl kurių vyksta teisėkūros diskusijos arba kurie bus siūlomi, ir ar bus parengtos jų valdymo procedūros (žr. [17](#) ir [18](#) dalis). Todėl negalime išsamiai įvertinti siūlomų nuostatų dėl šių naujų pajamų šaltinių apskaičiavimo.

Nuosavų išteklių teikimas

Nuosavų išteklių teikimo terminai

26 Komisija siūlo, kad visi naujų kategorijų nuosavi ištekliai būtų teikiami pirmąjį mėnesio darbo dieną:

- ATLPS pagrįsti nuosavi ištekliai bus teikiami antro mėnesio, einančio po mėnesio, kurį buvo nustatyta mokėtina suma, pirmąjį darbo dieną²¹;

---

²⁰ Pasiūlymo 7–9 straipsniai.

²¹ Pasiūlymo 11 straipsnis.

- o perskirstytu pelnu pagrįsti nuosavi ištekliai bus teikiami kiekvieno mėnesio pirmąją darbo dieną (sumos sudaro ankstesniais metais valstybių narių atsiųstos ataskaitos dvyliktąją dalį)²²;
- o PADKM pagrįsti nuosavi ištekliai bus teikiami kasmet pirmąją vasario darbo dieną²³.

27 Esami nuosavi ištekliai taip pat teikiami pirmąją kiekvieno mėnesio darbo dieną (išskyrus TNI – jie teikiami pirmąją darbo dieną po devynioliktos antro mėnesio, einančio po mėnesio, kurį buvo nustatyta mokėtina suma, dienos). Palankiai vertiname nuosavų išteklių teikimo terminų suderinimą.

Balansavimas, pataisos ir korekcijos

28 Į pasiūlymą yra įtraukta „bendros koregavimo sumos“²⁴ subalansavimo procedūra, taikoma ATLPS pagrįstiems nuosaviems ištekliams²⁵. Šia procedūra siekiama įtraukti naujausius BNP ir ATLPS duomenis, kad vėlesniais metais būtų galima patikslinti valstybių narių įnašus, kuriuos jos sumokėjo konkrečiais metais. Komisija iki vasario 1 d. informuotų valstybes nares apie šios subalansavimo procedūros rezultatus, ir kiekviena valstybė narė gautą grynąją sumą įtrauktų į sąskaitas kitų metų kovo pirmąją darbo dieną.

29 Pasiūlyme taip pat pateikiamos nuostatos dėl PADKM²⁶ ir perskirstytu pelnu pagrįstų nuosavų išteklių²⁷ pataisų ir korekcijų. Dėl šių pataisų ir korekcijų bus pakeisti konkrečiais metais atlikti įnašai ir jos bus įrašytos į kitų metų ataskaitą. Kalbant apie PADKM pagrįstus nuosavus išteklius, valstybės narės kitų metų, einančių po metų, kuriais kiekviena valstybė narė atsiuntė savo metinę ataskaitą, vasario mėn. pirmąją darbo dieną pateiks sumas, susijusias su konkrečiomis korekcijomis. Kalbant apie perskirstytu pelnu pagrįstus nuosavus išteklius, pakoreguotos sumos būtų teikiamos dvyliktosiomis dalimis kiekvieno mėnesio pirmąją darbo dieną kitais metais, einančiais po metų, kuriais kiekviena valstybė narė atsiuntė savo metinę ataskaitą. Siūlomoje nuostatoje nenurodoma, kada Komisija turėtų informuoti valstybes nares apie šias

---

²² Pasiūlymo 15 straipsnis.

²³ Pasiūlymo 13 straipsnis.

²⁴ Pasiūlymo 7 straipsnio 4 dalis.

²⁵ Pasiūlymo 12 straipsnis.

²⁶ Pasiūlymo 14 straipsnis.

²⁷ Pasiūlymo 16 straipsnis.

pataisas ir korekcijas, kad prireikus jos būtų įtrauktos į kitą metinę ataskaitą. Termino nustatymas dar labiau padidintų nuspėjamumą valstybėms narėms.

30 Siūlomos procedūros tam tikrais aspektais skiriasi nuo procedūrų, taikomų esamiems nuosaviems ištekliams. Kalbant apie PVM ir BNP pagrįstus nuosavus išteklius, Komisija iki vasario 1 d. praneša apie balansavimo procedūros, kuri apima tam tikras pataisas, rezultatus, o kiekviena valstybė narė grynąją sumą į sąskaitas įtraukia kitų metų kovo mėn. pirmąją darbo dieną. Kalbant apie neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstus nuosavus išteklius, sumos bus pateiktos tų pačių metų birželio mėn. pirmąją darbo dieną.

31 Nors pripažįstame, kad prognozių subalansavimą ir surinktų pajamų pataisas ir korekcijas galima atlikti pagal skirtingas taisykles, jų visų tikslas yra tas pats – peržiūrėti ankstesniais metais pateiktų nuosavų išteklių sumas. Todėl manome, kad dar yra galimybių tai suderinti, siekiant sumažinti sudėtingumą.

Pataisų atlikimo galutinis terminas

32 Komisija siūlo, kad ATLPS pagrįstų nuosavų išteklių nebebūtų galima keisti po trečių metų, einančių po atitinkamų metų, gruodžio 31 d.²⁸ Tai toks pat galutinis terminas, kaip ir TNI. Kalbant apie PADKM ir perskirstytu pelnu pagrįstus nuosavus išteklius, siūlomas pakeitimų atlikimo galutinis terminas yra penktų metų liepos 31 d.²⁹

1 lentelėje lyginame siūlomų ir esamų nuosavų išteklių koregavimo terminus. Kiekvienos kategorijos nuosaviems ištekliams nustatytas skirtingas terminas, po kurio į atliktus pakeitimus nebegalima atsižvelgti nuosavų išteklių tikslais. Nors šiuos skirtumus tam tikru mastu galima pateisinti kiekvienos kategorijos nuosavų išteklių ypatumais, manome, kad galima geriau suderinti pataisų atlikimo terminus.

---

²⁸ Pasiūlymo 6 straipsnis.

²⁹ Pasiūlymo 14 straipsnio 3 dalis ir 16 straipsnio 3 dalis.

1 lentelė. Įvairių kategorijų nuosavų išteklių pataisų atlikimo galutinis terminas (teisės praradimas praleidus terminą)

Nuosavų išteklių rūšis 	Teisinis pagrindas 	Pataisų atlikimo terminas
TNI	Reglamentas 609/2014 (pirmasis reglamentas dėl nuosavų išteklių teikimo)	<u>Trečių metų gruodžio 31 d.</u>
PVM pagrįsti nuosavi ištekliai	Reglamentas (ES) 1553/1989	<u>Ketvirtų metų liepos 31 d.</u>
BNP pagrįsti nuosavi ištekliai	Reglamentas 609/2014 (pirmasis reglamentas dėl nuosavų išteklių teikimo)	<u>Ketvirtų metų lapkričio 30 d.</u>
Neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai	Reglamentas 2021/770 (antrasis reglamentas dėl nuosavų išteklių teikimo)	<u>Penktų metų liepos 31 d.</u>
ATLPS pagrįsti nuosavi ištekliai	Pasiūlymas (6 straipsnis)	<u>Trečių metų gruodžio 31 d.</u>
PADKM pagrįsti nuosavi ištekliai	Pasiūlymas (14 straipsnis)	<u>Penktų metų liepos 31 d.</u>
Persikirstytu pelnu pagrįsti nuosavi ištekliai	Pasiūlymas (16 straipsnis)	<u>Penktų metų liepos 31 d.</u>

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2021/770, Tarybos reglamentu (EEB, Euratomas) Nr. 1553/1989, Tarybos reglamentu (EEB, Euratomas) Nr. 609/2014 ir pasiūlymu.

Delspinigiai už pavėluotai pateiktas sumas

33 Delspinigiai, mokėtini už pavėluotai pateiktas sumas, apskaičiuojami taikant pirmajame reglamente dėl nuosavų išteklių teikimo nustatytą metodą, įskaitant 1 000 EUR ribą – atsisakoma siekti susigrąžinti jos nesiekiančias delspinigių sumas³⁰. Palankiai vertiname tai, kad atspindima TNI ir PVM bei BNP pagrįstiems nuosaviems ištekliais nustatyta vertė, tačiau atkreipiame dėmesį į tai, kad riba, iki kurios atsisakoma siekti susigrąžinti delspinigius už pavėluotai pateiktas sumas, susijusias su

³⁰ Pasiūlymo 17 straipsnis.

neperdirbtų plastikinių atliekų kiekiu grindžiamais nuosavais ištekliais, yra tik 500 eurų³¹.

Mokėjimas su išlygomis ir peržiūros procedūra

34 Mokėjimas su išlygomis leidžiamas tik tais atvejais, kai tai yra PADKM ir perskirstytu pelnu pagrįsti nuosavi ištekliai³². Tokia tvarka taip pat taikoma TNI ir PVM pagrįstiems nuosaviems ištekliams. Tačiau atkreipiame dėmesį, kad esamomis ir siūlomomis taisyklėmis tokia galimybė nenustatyta tais atvejais, kai tai yra ATLPS, BNP ir neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai.

35 Pasiūlyme nurodoma, kad **peržiūros procedūra** yra taikoma PADKM ir perskirstytu pelnu grindžiamiems nuosaviems ištekliams³³. Tai labai panašu į TNI taikomą procedūrą, neseniai nustatytą pirmuoju reglamentu dėl nuosavų išteklių teikimo³⁴. Tačiau tokia procedūra skiriasi nuo Tarybos reglamentu (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 nustatytų procedūrų, taikomų PVM pagrįstiems nuosaviems ištekliams, ir antruoju reglamentu dėl nuosavų išteklių teikimo nustatytos procedūros, taikomos neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstiems nuosaviems ištekliams. Be to, atkreipiame dėmesį, kad Komisija nepasiūlė nustatyti ATLPS pagrįstų nuosavų išteklių peržiūros procedūros. **2 lentelėje** pateikiame lyginamąją siūlomoms ir esamiems nuosaviems ištekliams taikytinos peržiūros analizę.

---

³¹ Žr. 2021 m. balandžio 30 d. Tarybos reglamento (ES, Euratomas) 2021/770 dėl neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo, dėl tų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos, dėl priemonių, skirtų grynujų pinigų poreikiui patenkinti, ir dėl bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis pagrįstų nuosavų išteklių tam tikrų aspektų 11 straipsnio 3 dalį.

³² Pasiūlymo 18 straipsnis.

³³ Pasiūlymo 19 straipsnis.

³⁴ 2022 m. balandžio 5 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2022/615, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 siekiant užtikrinti didesnį nuspėjamumą valstybėms narėms ir patikslinti ginčų, kylančių teikiant tradicinius, PVM ir BNP pagrįstus nuosavus išteklius, sprendimo procedūras, OL L 115, 2022 4 13, p 51.

2 lentelė. Esamuose teisės aktuose ir pasiūlyme nustatytų nuosavų išteklių peržiūros procedūrų palyginimas

Nuosavų išteklių rūšis	Teisinis pagrindas	Procedūra baigiama Komisijai priėmus sprendimą	Valstybės narės turi galimybę pateikti ieškinį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui (ESTT) dėl panaikinimo	Valstybės narės turi galimybę pateikti ieškinį ESTT dėl nepagrįsto praturtėjimo
▼	▼	▼	▼	▼
TNI	Reglamentas 609/2014 (pirmasis reglamentas dėl nuosavų išteklių teikimo)			
PVM pagrįsti nuosavi ištekliai	Reglamentas (ES) 1553/1989			
BNP pagrįsti nuosavi ištekliai	Reglamentas 609/2014 (pirmasis reglamentas dėl nuosavų išteklių teikimo)	Peržiūros procedūra nenumatoma		
Neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįsti nuosavi ištekliai	Reglamentas 2021/770 (antrasis reglamentas dėl nuosavų išteklių teikimo)			
ATLPS pagrįsti nuosavi ištekliai	Pasiūlymas	Peržiūros procedūra nenumatoma		
PADKM pagrįsti nuosavi ištekliai	Pasiūlymas			
Perskirstytu pelnu pagrįsti nuosavi ištekliai	Pasiūlymas			

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2021/770, Tarybos reglamentu (EEB, Euratomas) Nr. 1553/2014, Tarybos reglamentu (EEB, Euratomas) Nr. 609/2014 ir pasiūlymu.

36 Nuomonėje 2/2021 siūlėme pasiūlyti vieną bendrą nuosavų išteklių teikimo peržiūros procedūrą, nes dėl skirtingų peržiūros procedūrų ES finansavimo sistema tampa sudėtingesnė. Laikomės šios pozicijos ir pakartojame, kad “[t]okia procedūra turėtų būti užtikrinta pusiausvyra tarp valstybių narių teisės į gynybą ir galimos administracinės naštos, kuri gali tekti Komisijai. Taip pat reikėtų atsižvelgti į konkrečius atskirų pajamų šaltinių ypatumus ir jų atitinkamus teisinius pagrindus”³⁵.

³⁵ Žr. Nuomonės 2/2021 2 pasiūlymą.

Baigiamosios nuostatos

37 Komisija siūlo, kad dabartinis reglamentas turėtų būti taikomas nuo 2023 m. sausio 1 d. Tačiau **įsigaliojimo** nuostatos, susijusios su perskirstytu pelnu pagrįstais nuosavais ištekliais, bus taikomos nuo direktyvos, kuri dar turi būti parengta ir patvirtinta, taikymo pradžios dienos arba nuo daugiašalės konvencijos įsigaliojimo dienos, atsižvelgiant į tai, kuri data yra vėlesnė³⁶. Dėl to kyla neaiškumų, kada bus pradėtas pastebėti šios kategorijos nuosavų išteklių poveikis.

38 Be to, atkreipiame dėmesį į tai, kad siūlomi ATLPS direktyvos (žr. **05** dalį) ir PADKM sektorių teisės aktų (žr. **07** dalį) pakeitimai gali būti nepatvirtinti iki 2023 m. sausio 1 d., dėl to gali vėluoti susijusių nuosavų išteklių taikymas ir tai gali turėti didelį poveikį valstybių narių biudžetams, nes nacionaliniai įnašai įsigaliojus sprendimui dėl nuosavų išteklių bus apskaičiuojami atgaline data.

---

³⁶ Pasiūlymo 22 straipsnis.

Siūlomi pasiūlymo pakeitimai

39 *Priede* pateikėme siūlomus nedidelius pasiūlymo pakeitimus ir konkrečias pastabas dėl pasiūlymo. Nesiūlome jokių pakeitimų, kai naujų kategorijų nuosavų išteklių teikimo taisyklės skiriasi, palyginti su tomis, kurios taikomos esamiems TNI, BNP, PVM ir neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstiems nuosaviems ištekliams.

Išvados

Padaryta pažanga nustatant naujų kategorijų nuosavus išteklius

40 Palankiai vertiname pasiūlymą, kurį Komisija priėmė kaip veiksmų gairių dėl naujų nuosavų išteklių nustatymo, įtrauktų į tarpinstitucinį susitarimą, susijusį su 2021–2027 m. daugiamete finansine programa, dalį. Jame yra naudojama struktūra, atspindinti esamus pirmąjį ir antrąjį reglamentus dėl nuosavų išteklių teikimo (žr. **14** dalį), todėl ateityje bus lengviau konsoliduoti nuosavų išteklių teikimo taisykles.

41 Atkreipiame dėmesį į Komisijos pasiūlytus naujus požiūrius ir metodus, susijusius su naujų pajamų šaltinių planavimu, visų pirma dėl PADKM ir perskirstytu pelnu pagrįstų nuosavų išteklių apskaičiavimo, kuriam naudojami faktiniai duomenys, o ne prognozės, ir taip išvengiama balansavimo poreikio (žr. **24** dalį). Mūsų nuomone, tai padeda didinti nuspėjamumą ir gali sumažinti nuosavų išteklių valdymo administracinę naštą.

Nuosavų išteklių valdymo taisyklės turėtų būti nuoseklesnės

42 Pažymime, kad pasiūlymu nustatomos nuosavų išteklių valdymo taisyklės ne visada atitinka taisykles, nustatytas Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 (taikomu TNI, BNP ir PVM pagrįstiems nuosaviems ištekliams), Tarybos reglamentu (ES, Euratomas) 2021/770 (taikomu neperdirbtų plastiko pakuočių atliekų kiekiu pagrįstiems nuosaviems ištekliams) ir Tarybos reglamentu (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 (taikomu PVM pagrįstiems nuosaviems ištekliams).

43 Nors atkreipiame dėmesį į naujų siūlomų kategorijų nuosavų išteklių ypatumus, manome, kad būtų galima labiau suderinti jiems apskaičiuoti naudojamus bazinius metus (žr. **22–24** dalis), jų balansavimo ir koregavimo procesus (žr. **28–31** dalis), korekcijų atlikimo galutinius terminus (žr. **32** dalį), ribą, iki kurios atsisakoma siekti susigrąžinti delspinigius už pavėluotai pateiktas sumas (žr. **33** dalį), ir peržiūros procedūras (žr. **35** ir **36** dalis). Siūlome, kad Komisija turėtų apsvarstyti galimybę kiek įmanoma sumažinti taisyklių skirtumus, bent tada, kai bus jungiami pirmasis, antrasis ir trečiasis reglamentai dėl nuosavų išteklių teikimo.

Visos nuosavų išteklių teikimo taisyklės turėtų būti konsoliduotos viename teisės akte

44 Savo pasiūlyme Komisija laikosi nuomonės, kad visos nuostatos dėl nuosavų išteklių teikimo ateityje turėtų būti sujungtos, kai bus susitarta dėl naujų pajamų šaltinių. Nors atkreipiame dėmesį į šį tikslą, taip pat pažymime, kad visų šių nuostatų sujungimas dar nepasiūlytas. Pakartojame, kad sistema būtų paprastesnė ir skaidresnė, jeigu būtų taikomas vienas teisės aktas, kuriame būtų pateiktos išsamios nuostatos dėl nuosavų išteklių teikimo³⁷. Raginame Komisiją pasiūlyti, kad visos taisyklės būtų konsoliduotos viename reglamente dėl nuosavų išteklių teikimo.

Nepakanka informacijos tinkamam vertinimui atlikti

45 Nors mūsų pastabos grindžiamos vieša informacija ir kitais iš Komisijos surinktais duomenimis, pasiūlymas daugiausia grindžiamas Komisijos pasiūlymais dėl ES sektorių teisės aktų arba parengiamuoju darbu rengiant tokius pasiūlymus (žr. 17 dalį). Tai pagrindiniai dokumentai, kuriais remdamiesi galime pateikti informacija pagrįstą nuomonę, kaip reikalaujama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 322 straipsnio 2 dalį.

46 Kadangi šie naujų kategorijų nuosavi ištekliai yra svarbus ES finansavimo sistemos elementas, palankiai vertintume, jei Europos Parlamentas ir Taryba su mumis dar kartą konsultuotųsi, kai bus gauta išsami informacija apie nuosavų išteklių, pagrįstų PADKM, ir nuosavų išteklių, pagrįstų persikirstytu pelnu, veikimą.

Šią nuomonę priėmė 5 kolegija, vadovaujama Audito Rūmų nario Tony Murphy, Liuksemburge 2022 m. liepos 5 d.

Audito Rūmų vardu

Pirmininkas
Klaus-Heiner Lehne

---

³⁷ Nuomonės 5/2018 12 dalis ir Nuomonės 2/2021 37 dalis.

Priedas

Mūsų siūlomi pasiūlymo pakeitimai ir pastabos dėl jo

Pasiūlymo tekstas	Siūlomas pakeitimas	Pastaba
5 straipsnio 5 dalis „Kiekviena valstybė narė iki [...] liepos 31 d. nusiunčia Komisijai [...], apskaičiuotos pagal 15 straipsnį, [...]“	<i>Kiekviena valstybė narė iki [...] liepos 31 d. nusiunčia Komisijai [...], apskaičiuotos pagal ~~15~~ straipsnį, [...].</i>	Pasiūlymo tekste pateikta neteisinga nuoroda į atitinkamą straipsnį.